

קוֹנְטֵרַס

יְצִיאַת מִצְרַיִם

יְדַבֵּר מִמַּעַלְת הָאָדָם הַזּוֹכָה לְזִכּוֹר בְּכָל יוֹם
מִיְצִיאַת מִצְרַיִם, וּבִכְפָּרְטוּיּוֹת בְּחֶג הַפֶּסַח, וְזֶה
מְכַנֵּס בּוֹ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נַפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִיס לִיָּה

רַבֵּי נֶתָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלַב בְּפֶסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוּבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִישׁ
בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, שֶׁהוּא יוֹצֵא מִמְצָרִים,
וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַמְצָוָה שֶׁל זְכוּרֵי יְצִיאַת
מִצְרַיִם. וּבְעֵין שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(פְּסָחִים קטז:): בְּכָל יוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרִאוֹת
אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמְצָרִים.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תשעט)

קונטרס

יציאת מצרים

בני ובנותי היקרים! עלינו להתחזק באמונה בהקדוש-ברוך-הוא; כי עקר היהדות תלוי רק כפי האמונה שיש לנו בבורא ותברך שמו. כי באמת נשמות ישראל הן נשמות הבאות מעולם האצילות, אל העולם הגשמי והחמרי הזה. ומה התכלית שהקדוש-ברוך-הוא הכניס אותנו — נשמות קדושות, בעולם מצמצם, עולם מלא קלפות והסתרות, אשר בשביל זה נקרא 'עולם' — לשון 'העלים'? אלא אומרים חכמינו הקדושים (תנחומא נשא ג): מיום שברא הקדוש-ברוך-הוא עולמו, נתאנה שיהיה לו דירה בתחתונים. השם ותברך רוצה לגור בינינו. ואיך יגור בינינו? על-ידי שאנו מדברים ממנו, ומפרסמים אותו לכלם, אשר יש בעל-הבית בעולם, שהוא הקדוש-ברוך-הוא. ולכן כשעם ישראל היו במצרים, מה היה כל הרצון והתקנה של עם ישראל? לצאת ממצרים, ולהגיע לחרות. חכמינו

הקדושים אומרים (ויקרא ובה, פְּרָשָׁה יג, סימן ד'): כָּל
המַלְכוּת נִקְרָאוּ עַל שֵׁם מִצְרַיִם, עַל שֵׁם שְׁהִיּוּ מִצְרַיִן
לְיִשְׂרָאֵל. נִשְׁמָה כְּשֶׁבָּאָה לָזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי,
גַּם פֶּה הִיא נִכְנָסֶת בְּמִצְרַיִם, בְּמִצְרַיִם, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם
אֵינָנו מִכִּיר אֶת בּוֹרְאוֹ, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם אֵינּוּ מְדַבֵּר אֶל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא נִמְצָא בְּמִצְרַיִם. כִּי הֶעֱקָר —
לְהַפִּיךְ אֶת זֶה הָעוֹלָם לְגֵן-עֵדֶן. רַבְנוּ ז"ל אוֹמֵר (לקוטי-
מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סימן קיט), אֲשֶׁר אֵין מִשְׁגַּח כְּזֶה עוֹלָם הַזֶּה,
אֵלָּא יֵשׁ — אוֹ עוֹלָם הַבָּא אוֹ גִּיהֵנוּם. אִם אָדָם זוֹכֵה
וּמְכַנֵּס אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּחַיִּים שְׁלוֹ, וְחֵי עִם
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מֵאַמִּין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מְדַבֵּר אֶל הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, הָרִי מְרַגֵּשׁ חַיִּי גֵן-עֵדֶן בְּזֶה הָעוֹלָם. וְאִם, חֵס
וְשִׁלוֹם אָדָם מוֹצִיא אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִחַיּוֹ, אֵינּוּ
מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אִזּוּ מִסְכֵּן, סוֹבֵל גִּיהֵנוּם. וְלִכֵּן בְּזֶה
שְׁעַם יִשְׂרָאֵל נִמְצְאִים בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי,
הַמָּלֵא קְלָפוֹת וְהַסְתָּרוֹת וְהַעֲלָמוֹת, שְׁמַעְלִימִים
וּמְסִתִּירִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה בְּעֶצְמוֹ נִקְרָא
מִצְרַיִם, וְאֵנְחָנוּ צְרִיכִים לְצֵאת מִמִּצְרַיִם, מִהַמִּצְרַיִם,
מִצְמָצוּם הַמַּחֲזִין.

לָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קטז): בְּכָל
דוֹר וָדוֹר חֲיָב אָדָם לָרְאוֹת עֶצְמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא יֵצֵא
מִמִּצְרַיִם; יִצִּיאַת מִצְרַיִם הִיְתָה בְּפִעֵל, שְׁעַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ
בְּמִצְרַיִם, וְשֶׁעָבְדוּ אוֹתָם בְּכָל מִיַּי שְׁעָבוּדִים, עַד שֶׁבָּא

יציאת מצרים

קסט

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְגָלָה לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא —
”אֲתָה הָרֵאתָ לְדַעַת, כִּי הָיִי”ה הוּא אֱלֹקִים, אֵין עוֹד
מִלְּבֵדוֹ” (דְּבָרִים ד, לה); וְכֹךְ זָכוּ לְגִדְלוֹת הַמַּחִין, וְיִצְאוּ
מִמִּצְרַיִם, וְקָבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי. בֵּן הוּא בְּכָל הַיּוֹר
וְדוֹר, כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים בְּזֶה הָעוֹלָם, תַּחַת עַל
הַמְּלָכִיּוֹת שֶׁל אַמּוֹת הָעוֹלָם, וּבִפְרָט בַּדּוֹר הָאַחֲרוֹן הַזֶּה,
שָׂאנוּ נִמְצָאִים תַּחַת עַל הָעֵרֶב-רֶב, שְׂפָתוֹב בַּיְהוּדָה (חֶלֶק ג'
רעט.), שְׂזוּהִי הַגְּלוֹת הַקֶּשֶׁה בְּיוֹתֵר, שְׂיִהְיוּ מְעַרְבָּבִים כָּל
מִינֵי אַמּוֹת, שְׂיִצְיִקוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְיִרְצוּ לְעַקֵּר מֵהֶם אֶת
הָאַמוּנָה, לְסַגֵּר לָהֶם בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת,
תַּלְמוּדֵי תּוֹרָה וּבְתֵי סֵפֶר שְׁלוֹמֵדִים שֶׁם אַמוּנָה, יְשִׁיבוֹת
שְׁלוֹמֵדִים בָּהֶם תּוֹרָה. שְׂזוּ הַגְּלוֹת הַחֲמוּרָה בְּיוֹתֵר. עַם
כָּל זֹאת אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ, אֲלֵא לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְנִים
שְׂבָעוֹלָם, וּלְהַחֲדִיר בְּנוֹ, שְׂהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִנְהִיג אֶת
עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, וְהוּא יִתְבָּרַךְ
בְּעַל-הַבַּיִת, וְאֵף שְׂמֵרֵב צְרוֹת שְׂעוֹבָרִים עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מֵאַתָּנוּ, נִדְמָה כְּאִלּוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מִמְּנוֹ,
וּכְאִלּוֹ אֵין כְּבָר שׁוֹם דְּרָךְ לְצֵאת, לְזֹאת, אָנוּ מְחַיְבִים
לְזָכֹר בְּכָל יוֹם וְיוֹם יְצִיאַת מִצְרַיִם, הֵינּוּ כְּמוֹ שְׂהִיָּה
בְּתַחֲלָה, שְׂעַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּמִצְרַיִם, אֲשֶׁר אוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תּוֹרַת כְּהִנִּים אַחֲרֵי יח): מַגִּיד הַכְּתוּב,
שְׂמַעֲשִׂיָּהֶם שֶׁל מִצְרַיִם מְקַלְקְלִים מְכַל הָעַמּוּמִין. מִצְרַיִם
הָיָה הַמְּקוֹם הַמְּזוּהָם בְּיוֹתֵר מְכַל אַמּוֹת הָעוֹלָם, וְעַם
יִשְׂרָאֵל הָיוּ צְרִיכִים לְהִיּוֹת בְּגִלוֹת הַזֶּה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן

הקדוש-ברוך-הוא שלח לנו את משה רבנו והוציאנו
 ממצרים. וכן הוא בכל דור ודור, השם יתברך שולח
 לנו צדיקים קדושים, הדבוקים בו יתברך, ומחזירים
 בנו אמונה, גלוי אלקות, שנגיש ונדבר אליו יתברך,
 ואז נוכל כלנו לצאת ממצרים, ולקבל את התורה, וכמו
 שכתוב (עי' פסיקתא דרב פהנא, פסקא יב, אות כא): בכל יום ויום
 יהיה בעיניך כאלו נכנסת עמו בברית; בכל יום ויום
 אדם צריך לקבל את התורה מחדש, בכל יום ויום אדם
 צריך להרגיש כאלו יצא ממצרים, ולכן מזכירים יציאת
 מצרים בכל יום בעת קריאת שמע בבקר ובערב: "שמע
 ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד", כדי לגלות ולפרסם
 לכל העולם כלו, אשר הקדוש-ברוך-הוא מחיה ומתהיה
 ומקים את כל הבריאה כלה, וצריכים לשנן ולחזר על
 זה יומם ולילה, שבהורא יתברך שמו מנהיג עולמו
 בהשגחה פרטית, כי אם לא נזכר את זאת, אז יכולים
 להתגבר עלינו הקלפות והזהמות. תכמינו הקדושים
 אומרים (תורת פהנים אחרי יח): מעשיהם של מצרים
 שטופים בעבודה זרה ובגלוי עריות, ובשפיכות דמים,
 במשכב זכר ובהרבעת בהמה, כל מיני מעשים רעים
 ותועבות מגנות. וזה מה שיש היום מהערב-רב,
 שסובלים מהם שסובלים, כי הם עוקרים את
 נשמות ישראל מהאמונה הקדושה, ומעבירים על הדת,
 ועוקרים את השבת, ובוזים לכל הקדוש לעם ישראל.
 ועלינו להתגבר על כל זה, ולזכר שאנו עם ישראל,

יציאת מצרים

קעא

זכינו לצאת מזהמת מצרים, וזכינו ל"יציאת מצרים",
וקבלנו את התורה בהר סיני, ואנו יותר גבוהים מכל
העמים, ואין לנו מה ללמד מהם. אדרבה, אנו מברכים
בכל יום ויום ברכה: "שלא עשני גוי"; אנחנו שמחים
שהקדוש-ברוך-הוא הבדילנו מגויי הארצות. ולא כמו
שהערב-רב רוצים לבולל אותנו בין אמות העולם,
להוריד אותנו חזרה למצרים, להביאנו לקטנות הדעת
והשכל, ולעשות כל מיני מעשים רעים, מעשי מצרים,
עד כדי כך, שאומרים חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו
בבא ז'): אין לה אמה בעולם, שהיתה שטופה בדברים
מכערים, וחסודין בכשפים ובזמה ובכל מעשים רעים,
אלא המצרים בלבד, לפיכך בא להם למצרים תקלה,
על ידם של ישראל.

וזה מה שהערב-רב רוצים לעשות לעם ישראל,
ומאות ואלפים ורבבות רבבות מנשמות ישראל נלכדו
במעשי המצרים, ונעשו על ידם פגועים שבאמות,
רחמנא לצלן. וכלנו צריכים לשוב בתשובה שלמה
ולראות, שיהיה בימינו יציאת מצרים; מחד — לזכור
מי אנחנו; אנו רואים, שכל אחד ואחד נופל בחלישות
הדעת ובעצבות, כי עוברים עליו משברים וגלים,
ירידות ונפילות, ונדמה לו, שאין לו תקנה ומנוס, ולא
יראה אור בקצה המנהרה, ומר לו מאד, כי כשאדם
חוטא בעריות, שזה פגם האמונה, אזי מחו מתעקם

לגמרי, ומתבלבל, ואינו זוכה לחשב מהשם יתברך. פי
פשאדם פוגם בברית, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק
א', סימן לד), נפגמת אצלו האמונה, פי ברית ואמונה
תלויות זו בזו, כמו שכתוב (תהלים פט, כט): "ובריתי
נאמנת לו"; אי אפשר להגיע לקדשת וטהרת ישראל,
שהוא גלוי האמונה, לידע שהוא יתברך נמצא, ואין
בלעדיו נמצא, אלא פשאדם זוכה לתקון הברית.
ולדאבוננו הרב, מה אנו רואים? שנופלים ונכשלים
בעוונות חמורים, שזה מה שמקלקל לנו את המוח
והדעת, ופוגם לנו את האמונה. וכיון שאדם נופל
בדעתו, ואין לו אמונה, אזי עוברים עליו כל מיני
משברים וגלים. לכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב',
סימן ה'), שהעקר הוא אמונה, וצריכים לחפש ולבקש
ולמצא בעצמו היכן אויז באמונה, פי יש סובלי
חלאים, שיש להם מכות מפלאות, וסובלים חלאים
מרים, רק בגלל נפילת האמונה, כמו שכתוב (דברים כח,
נט): "והפליא הוי"ה מכותך, מכות גדלות ונאמנות,
וחלאים רעים ונאמנים", הינו כל הדינים והענשים
קשים באים לאדם מחמת פגם האמונה. שזהו פתיב:
מכות נאמנות, וחלאים נאמנים, הינו מפאת העדר
האמונה. עד שאין מועיל להם תפלה כלל; פי היות
שאיין לאדם אמונה, על-ידי-זה איננו יכול להתפלל
אליו יתברך, ולדבר ולשיח לפניו, שאין לה צער וסבל
גדולים מזה. וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א',

יציאת מצרים

קעג

סימן ז), אֲשֶׁר עָקַר הַגְּלוּת זֶה רַק מִחֲמַת חֶסְרוֹן אֲמוּנָה; וְלִכֵּן אִם אָנוּ רוֹאִים, שְׁעוֹבְרִים עָלֵינוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, דְּכֹאוֹנוֹת וְעֲצָבוֹת, הַכֹּל מִחֲמַת חֶסְרוֹן אֲמוּנָה. כִּי הַמַּאֲמִין הָאֱמֵתִי, שְׂמֵאֲמִין שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחִיָּה וּמְהַיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, הוּא נִגָּאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו, וְיוֹצֵא מִהַגְּלוּת, וְאֶצְלוֹ יֵשׁ "יְצִיאַת מִצְרַיִם".

לִכֵּן יֵשׁ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר צְדִיקִים, שִׁיחֲדִירוּ בְּעַם יִשְׂרָאֵל אֲמוּנָה וְעֲצוֹת, אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּלְהִתְחַזֵּק וּלְחַזֹּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. כִּי רַק הַצְּדִיקִים מוֹרִידִים אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ אֲגָדָה): יוֹסֵף הוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה לְמִצְרַיִם עִמּוֹ, אַף שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, וְסָבְלוּ סָבֵל גָּדוֹל מִמִּצְרַיִם, עַם כָּל זֹאת יוֹסֵף הַצְּדִיק הָאִיר לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת הָאוֹר שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוֹמֵל וּמְרַחֵם עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וְשׁוֹלַח לָהֶם צְדִיקִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹסֵף, שְׂמֵאִירִים לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֵיךְ לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְעָלֵינוּ לְשִׁמְעַ בְּקוֹלָם. אַךְ זֶה לְעֲמַת זֶה נִגָּד הַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִיִּים, הַדְּבָקִים בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, הַמִּיחְדִּים יְחוּדִים קְדוֹשִׁים, שִׁיכוֹלִים לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, וּלְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמַּח אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עוֹמֵד כְּנִגְדָם הַסֵּם"ךְ-מ"ם, וּמְתַלּוֹצֵץ מֵהֶם, וּמְדַבֵּר עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר רַע, הָעֵקֶר שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל

יתרחקו מהם. כי הסמ"ך-מ"ם יודע, שאם עם ישראל יתקרבו לצדיקים האמתיים, הדבוקים באין סוף ברוך הוא, אין לו מה לעשות בזה העולם. כי הצדיקים הדבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, מאירים תקנה בכל נשמה ונשמה, שעדין יכולה לחזור בתשובה שלמה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עח), אשר אין שום יאוש בעולם כלל, אפלו אדם עשה מה שעשה, אסור לו להתיאש, ותמיד יכול לעשות התחלה חדשה. וזה עקר התשובה של האדם, וזה עקר "יציאת מצרים", שאדם צריך לעשות תמיד התחלה חדשה. אבל צריכים לשמע בקול הצדיקים, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קנג), שהעקר והיסוד שהכל תלוי בו — להתקרב אל צדיקי הדור, צדיקים הדבוקים באין סוף ברוך הוא. ואדם — אפלו שחטא כמו שחטא, אם יתקרב אל הצדיקים, בזכותם יזכה לצאת מהגלות והצרות שלו, עד שתהיה גם אצלו "יציאת מצרים". ואומרים חכמינו הקדושים (מדרש אנדה): "לעושה גדולות עד אין חקר" — בשעת יציאת מצרים; בשעה שעם ישראל יצאו ממצרים, הקדוש-ברוך-הוא עשה נסים ונפלאות לעם ישראל, נסים כאלו, מופתים כאלו עד אין חקר, שבני-אדם בעצמם לא ידעו את גדל הנסים שנעשו להם. כמו-כן הקדוש-ברוך-הוא עושה נסים עם כל יהודי ויהודי בכל יום ויום, אבל אומרים חכמינו הקדושים (נדה לא.): לעולם

יציאת מצרים

קעה

אֲפֹלוּ בַעַל הַנֶּס אֵינוּ מְכִיר בְּנֶסוֹ; אָדָם מְסֻבָּב בְּזֶה הָעוֹלָם בָּרִיא וְשָׁלֵם, אֲבָל הוּא מְמַרְמֵר, יֵשׁ לוֹ קִשְׁיוֹת וּטְעָנוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עֲדִין חָסֵר לוֹ. וְהַכֹּל בָּא מִחֶמֶת חֶסְרוֹן הַדַּעַת, שֶׁהוּא נִמְצָא עֲדִין בְּטִמְאַת זֵהֶמֶת מִצְרַיִם. כִּי אִם אָדָם הָיָה מִתְבוֹנֵן קִצָּת מֵהַ קוֹרָה בְּזֶה הָעוֹלָם, הִיָּתָה אֲצִלוֹ "יִצְיַאת מִצְרַיִם", הָיָה יוֹצֵא מִהַמְצָרִים שָׁלוֹ, מִזֵּהֶמֶת הַמְצָרִים, מִהַכְּשׁוֹף וְהַטְּמָאָה שֶׁל הַמְצָרִים. מָה אָנוּ רוֹאִים הַיּוֹם? הָעֶרְב־רֹב, שֶׁהֵם מְעַרְבִים גַּם עִם טִמְאַת מִצְרַיִם, עִם כְּשָׁפִים, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין 10:): לָמָּה נִקְרָא שְׁמֵן כְּשָׁפִים? שֶׁמֶכְחִישִׁין פְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה; הָעֶרְב־רֹב רוֹצִים רַק לְהוֹצִיא מֵאֲתָנוּ אֶת הָאֲמוּנָה, בַּר מֵיָנֵן, רוֹצִים לַעֲקֹר אֶת הַשַּׁבָּת, כְּאִלוֹ אֵין שַׁבָּת, וּבִאֲמַת מְסַפְרִים לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁמוֹת 17, פְּרָשָׁה ה', סִימָן יח), שֶׁאֲפֹלוּ בְּמִצְרַיִם קָדָם קִבְּלַת הַתּוֹרָה הָיוּ בְיָדָם מְגִלוֹת מְגִלוֹת שֶׁהָיוּ מְשַׁתְּעִשְׁעִים בָּהֶם מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת; עִם יִשְׂרָאֵל עָבְדוּ קִשָּׁה מְאֹד כָּל הַשָּׁבוּעַ, אֲבָל בְּשַׁבָּת הָיוּ לָהֶם מְגִלוֹת שֶׁקִּבְּלוּ מֵאֲבוֹתֵיהֶם: אֲבָרְהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּמֵהַשִּׁבְטִים הַקְּדוּשִׁים, וּבָהֶם הֶחֱיּוּ אֶת עֲצָמָם. וְזֶה הָיָה עוֹד קָדָם קִבְּלַת הַתּוֹרָה, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה אַחֵר שֶׁכָּבֵר זְכֵינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי, עָלֵינוּ לְשַׁמַּח מְאֹד, וְנִתְחִיל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם תּוֹרָה, וְנִתְחִיל לְהַתְּעַלּוֹת בְּעֲלוֹי אַחֵר עֲלוֹי, וְנִגְיַע לְגִלוֹי רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹת, וְנִתְחִיל לְהַבִּין מַה זֶה יְהוּדֵי שׁוֹמֵר שַׁבָּת, מְקַיֵּם מִצְוֹת,

מִחֲנֹךְ יִלְדִּיּוֹ בְּחֲנוּךְ תּוֹרְנִי, חֲנוּךְ שֶׁל אַמוּנָה, אֲשֶׁר אֵיזָה נַחַת יֵשׁ לְהוֹרִים שֶׁיִּלְדִּיָּהֶם מִתְחַנְּכִים בְּחֲנוּךְ טָהוֹר, וְאוֹי לְאָדָם שֶׁיִּלְדִּיּוֹ אֵינָם מְקַבְּלִים חֲנוּךְ תּוֹרְנִי, חֲנוּךְ שֶׁל אַמוּנָה. רְאוּ מָה בֵּין בְּנֵי לְבָן חָמִי?! בְּאוֹ נִרְאָה הַהֶפְרָשׁ בֵּין אֶחָד שֶׁמְקַבֵּל חֲנוּךְ תּוֹרְנִי עַל טְהוּרַת הַקֹּדֶשׁ, לְבֵין אֶחָד שֶׁמְקַבֵּל חֲנוּךְ כְּפָרְנִי מְקַלְקֵל. אָבֵל הַמְצִיאוֹת אֵין לְהַכְחִישָׁהּ, מִי שֶׁמְקַבֵּל חֲנוּךְ כְּפָרְנִי, אֵינוֹ יוֹדֵעַ בֵּין יְמִינוֹ לְשִׂמְאֵלוֹ, אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַהִי "יִצִּיאַת מִצְרַיִם", קַבְּלַת הַתּוֹרָה, מִי הֵם גְּדוּלֵי הַדּוֹר?! מִי הֵם הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים: אֲבָרְהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב?! מִי הֵם הַשְּׂבָטִים, הַנְּבִיאִים, הַתְּנָאִים וְהָאֲמוֹרָאִים, חֲכָמֵי הַדּוֹרוֹת וְכוּ'; אָבֵל סְפִינִים, אֱלִימוֹת, סַמִּים וּגְנֻבוֹת, זֶה הֵם יוֹדְעִים, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. וְאֵת זֶה הִתְדִירוּ בָּהֶם הָעַרְב־רַב, שֶׁלְקָחוּ לְעַצְמָם מְשִׁימָה — לְהַעֲבִיר אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל עַל הַדָּת, רַחֲמָנָא לְצַלָן.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! "יִצִּיאַת מִצְרַיִם" שְׂיִכַת גַּם עַכְשָׁו, עָלֵינוּ לְחַנֹּךְ אֶת עַצְמָנוּ וְאֵת יִלְדֵינוּ, וּבְכַרְט בְּלִיל פְּסַח, אֲזוּ הַיְלָדִים שׁוֹאֲלִים אֶת הַהוֹרִים: "מָה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת", שְׁזֶה עַקֵר הַמְצָוָה, שֶׁהַיְלָדִים יִשְׂאָלוּ: "מָה נִשְׁתַּנָּה לֵּילָה שֶׁל פְּסַח מִכָּל הַשָּׁנָה, מַדּוּעַ אוֹכְלִים עַכְשָׁו מַצָּה, וּבְכָל לֵילוֹת הַשָּׁנָה אוֹכְלִים חָמֵץ?!" וְאָנוּ מְחַיְבִים לְחַנְּכֶם וְלַעֲנוֹת לָהֶם: "עַבְדִּים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצִיאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ

יציאת מצרים

קעז

משם ביד חזקה ובזרוע נטויה", שזה עקר יציאת מצרים, שעלינו לחנך ילדינו, שאיננו כאמות העולם, ואנו בדלים מהם, עם ישראל אף פעם לא התבוללו בין האמות, וכמאמרם ז"ל (שמות רבה, פרשה לו, סימן א'): כל המשקים מתערבים זה בזה, והשמן אינו מתערב אלא עומד, כך ישראל אינם מתערבים בין אמות העולם; אף שהערב-רב רוצים לערב את נשמות ישראל ביניהם, לא יעלה בידם, תמיד ישארו יהודים מאמינים בהקדוש-ברוך-הוא! ויכריזו קבל עם ועדה, שאנו מאמינים רק בבורא יתברך שמו! יש לנו את התורה, אנו כפופים רק לחקתיה, אנו נשמעים רק לחכמי ישראל, אנו מחיבים לתת את הכבוד לחכמי התורה, לחכמי ישראל, לצדיקי הדור הדבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, ואם נחקק דבר זה היטב בדעתנו, נזכה גם עכשו ל"יציאת מצרים".

לזאת, בני ובנותי היקרים! הבה נתחזק עכשו בזמן הזה שעוברים עלינו כל-כף הרבה צרות ויסורים, אין לה יום שאין בו קללה, ואין קללתו מרבה מחברו, שומעים בכל יום כל-כף הרבה אסונות, כל-כף הרבה צרות וגזרות רעות, ואיננו שמים על לב, שכל אלו הצרות והגזרות, הם רק מחמת שהקדוש-ברוך-הוא מלחיץ אותנו, שנחזור בתשובה שלמה, שנזכה להגיע ל"יציאת מצרים". אנו נמצאים בזה העולם במצרים —

בְּמִצְרַיִם, הַמַּח צָרִיף לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שְׁזֵה נִקְרָא 'יַם סוּף', יָם שֶׁל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְזֵה צָרִיף לְהִקְרַע לָנוּ, לְהִפָּתַח לָנוּ. לָכֵן כְּשֶׁמֶשֶׁה רִבְּנוּ הוֹצִיא אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, זָכוּ לַחֲצוֹת אֶת יַם סוּף, וְהָיָם נִקְרַע לְשָׁנִים. שָׂאז גַּם בְּרוּחַנִיּוֹת נִתְגַּלָּה אֹר אֵין סוּף. וּכְמֵאמָרָם ז"ל (ע"ז מדרש תהלים, מזמור ח'): עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים שָׁמְטוּ דִּדְיָהֶם מִפִּיָּהֶם וְאָמְרוּ שִׁירָה; כִּי הָיָה גְלוּי אֱלֻקוֹת כְּזֵה, שֶׁהִתְיַנּוּקוֹת שָׂרוּ שִׁירָה לְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָמְרוּ: "זֶה אֵלֵי וְאֲנוּהוּ". הִרְאוּ לְאָבָא וְלְאָמָא: הִנֵּה ה'. וְלְכָל זֶה אָנוּ יְכוּלִים לְזַכּוֹת בְּכָל יוֹם וְיוֹם וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּעֵת 'יִצִּיאַת מִצְרַיִם', אֲשֶׁר מִתְעוֹרְרֵת שׁוּב אוֹתָהּ הָאָרֶה וְאוֹתָם הַנְּסִים שֶׁאֲרַעוּ בְּמִצְרַיִם. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה טו, סִימָן יז): כָּל הַמוֹפְתִים שֶׁעָשָׂה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמִצְרַיִם, כְּמוֹ-כֵן יַעֲשֶׂה בְּאֵדוּם לְעֵתִיד לָבוֹא. מְלָכוּת אֱדוּם הִיא מְלָכוּת עֲשׂוּ, הַנְּצֻרוֹת שֶׁמִתְפַּשְׁטֵת בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ עִם הָאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת וְכָל הַבְּלִיָּהֶם, וּמְמַלְאִים אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ עִם כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת. וְעֵלֵינוּ עִם יִשְׂרָאֵל, שְׂזַכֵּינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי — לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם לְכָלֵם אֶת הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁבְּזֵה דִיקָא מְכַנִּיעִים אֶת הָעַמְלָק. וּכְמֵאמָרָם ז"ל (בְּרָכוֹת נח.): "לֵךְ הַיְיָ הַמְּלָכָה" — זֹו מְלַחֶמֶת עַמְלָק; עַמְלָק זֶה אֱדוּם, שֶׁמְכַנִּיעִים סְפָקוֹת בְּאָדָם: "הֵיִשׁ הַיְיָ"ה בְּקַרְבָּנוּ אִם אֵין" (שְׁמוֹת יז); כָּל הַצְּרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָנוּ, הֵן רַק

יציאת מצרים

קצט

מפני שמוציאים את הקדוש-ברוך-הוא מחיינו. כי אם היינו יודעים, שהכל זה אלקות ואלקות זה הכל, היינו מזמן נגאלים. לכן אומרים חכמינו הקדושים (ילקוט הושע, רמז תקיט): אין הגליות מתכנסות אלא בשכר האמונה; לכן עלינו להחזיר בנו אמונה פשוטה בו יתברך, לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, לבקשו יתברך, שנוזקה להכניס אותו יתברך בתוכנו. כי כל הצרות הן רק מפני שהוצאנו את הבורא יתברך שמו מהחיים שלנו. כמו שכתוב (דברים לא, יח): "ואמר ביום ההוא, הלא על פי אין אלוה בקרבי מצאוני הרעות האלה, ואנכי אסתר הסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה, כי פנה אל אלהים אחרים", ברגע שאדם עוקר עצמו ממנו יתברך, הוא סובל צרות ויסורים, שזו גלות מצרים.

ולכן אם אנו רוצים לצאת מהצרות שלנו, ולראות סוף וקץ לכל צרותינו, תחלה וראש לפדיון נפשנו, עלינו להתבונן מה היתה במצרים, ובזכות מה זכו אבותינו להגאל? אומרים חכמינו הקדושים (ויקרא רבה, פרשה לב, סימן ה'): בשביל ד' דברים נגאלו ישראל ממצרים — שלא שנו את שמם ואת לשונם, ולא אמרו לשון-הרע, ולא נמצא ביניהן אחד מהן פרוץ בערוה; אם אנו רוצים לזכות להגיע ל"יציאת מצרים" גם עכשו, עלינו למסר נפשנו לא לשנות את שמנו. מה אנו

רואים? הערב-רב הכניסו בנו טפשות, נותנים לילדים שמות 'מצויצים מהאצבע', שמות בְּדוּיִים: טל, אילן, שחר, גדי, סלע וכדומה, ואחר-כך שואלים: למה הילדים סובלים כל-כך הרבה סבל? ! אילו שמות נתתם להם? ! נעשו נאורים? ! במקום לתת שמות אבותינו הקדושים: אברהם, יצחק ויעקב, משה, אהרן, דוד ושלמה, שמות של שבטי י"ה, נותנים להם שמות בְּדוּיִים, שרק בעבור זה הילדים סובלים סבל קשה כל-כך. ולכן צריכים להזהר מאוד מאוד איך לקרא לילדים — רק בשמות של צדיקים.

וכן שלא שנו את לשונם, לעם ישראל היה לשון-הקדש, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יט), מה זה לשון הקדש? שאדם מקדש את לשונו, ואינו מדבר נבול פה, אינו מקלל, אינו מדבר לשון-הרע, רכילות וליצנות, אדם צריך לראות לא לשנות לשונו, לא לנבלה, אז יזכה גם-כן לצאת ממצרים. וכן להזהר מלשון-הרע, שזה העון החמור ביותר, עד כדי כך, שאמרו חכמינו הקדושים (ערכין טו:): קשה לשון הרע יותר מעבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים; מה זה לשון הרע? זו הגלות, שמדברים על הזולת, במקום להאיר אור הקדוש-ברוך-הוא על נשמות ישראל, במקום לאחד נשמות ישראל ביחד, במקום לחזקם ולשמחם, מדברים רע על נשמות ישראל, שאלו

ההסתות הפרועות שיש מהערב-רב ושלִיחיו; כי לסמ"ך-מ"ם יש שליחים בכל עיר ועיר, בכל מושב ומושב, בכל כפר וכפר, בכל מדינה ומדינה, עקר כחו: 'הפרד ומשל'; הסמ"ך-מ"ם הוא הטמאה הכי קשה, כי מסית ומדיח נגד נשמות ישראל. רואים במושבה קטנה, בעיר גדולה, עומד הסמ"ך-מ"ם ומסית ומדיח את תושבי המקום אלו על אלו, במדינה שלמה הסמ"ך-מ"ם מסית ומדיח אלו על אלו, שזוהי הגזענות הארוכה, השנאת חנם שיש בינינו, ובמצרים זה לא היה, כי משה רבנו החדיר בעם ישראל אחדות בהקדוש-ברוך-הוא, שהרגישו אלקות, עד שכלם התחילו לאהב זה את זה. וזאת עלינו לעשות גם עכשו, לראות שתהיה אהבה ואחדות בינינו. ואיך זוכים לזה? רק על-ידי שנתאחד יחד תחת דגלה של תורה, תחת חכמי התורה, חכמי ישראל, לכבדם ליקרם, לעמד מאחוריהם, שהם החכמים הקדושים, המוסרים נפשם להחזיר עטרה לישנה, להכניס אמונה פשוטה בו יתברך, ולא לחשש מהערב-רב. אנו עם רק על-ידי התורה, ובלי התורה איננו עם כלל.

וכן יצאו ממצרים על-ידי שלא היה אחד מהם פרוץ בערוה. אוי לנו שפך עלתה בימינו, שקשה לחצות את הכביש, ולא להכשל בראיות אסורות, הביאו מבחוץ גויים וגויות לבוללם בין נשמות ישראל,

והולכים פרוצות בערוה, כדי להכשיל את נערי ישראל, וחושבים שיוכלו לערב נשמות ישראל בין הגויים, אבל כבר אמרו חכמינו הקדושים (מועד קטן טז): מה כושי משנה בעורו, אף ישראל משנים במעשיהם; אנו עם יחיד, עם משבח, עם מפאָר, עם ישראל הם בני הקדוש-ברוך-הוא, כמו שפכתוב (דברים יד, א): "בנים אתם להנ"ה אלקיכם"; ולכן עלינו להכין עצמנו עכשו ליציאת מצרים. הנה אנו נכנסים עכשו לתקופה חדשה, שבה אלפי אלפים ורבבות רבבות נשמות ישראל חוזרים בתשובה, יוצאים ממצרים, הקדוש-ברוך-הוא שולח לנו חכמים גדולים, חכמי התורה, המחזירים נשמות ישראל בתשובה, כמוהם ירבו בישראל, כי עתה הוא הזמן, שכל מי שפועל שנשמות ישראל יחזרו בתשובה, הוא מאד מאד חשוב בשמים, כי הקדוש-ברוך-הוא רוצה להתגלות אלינו, ורוצה שאנחנו נראה אותו, שנדבר אליו, שנקים את המצוות, ונשמר שבת, ודיקא על-ידי-זה נזכה להגאל גאלה שלמה, אשר בוא יבוא מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ויגאלנו גאלת עולם, ויבנה לנו את בית-המקדש, וכלנו נזכה לעלות אל בית המקדש, ולהקריב שם קרבן הפסח, ונתאחד יחד כלל נשמות ישראל במהרה בימינו, אמן ואמן.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!